

بسم الله الرحمن الرحيم

نوروسایکولوژی
در بیماری‌های اسکیزوفرنی و دوقطبی

نویسنده:

افشان نیک‌نفسی

سرشناسه	:	نیک‌نفس، افشان، ۱۳۶۶ -
عنوان و نام پدیدآور	:	نوروسایکولوژی در بیماری‌های اسکیزوفرنی و دوقطبی / نویسنده افشان نیک‌نفس.
مشخصات نشر	:	تهران: ندای کارآفرین، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۱۰۴ ص.
شابک	:	978-600-482-114-8
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبیا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	روان‌شناسی عصبی
موضوع	:	Neuropsychology
موضوع	:	اختلالات شناختی
موضوع	:	Cognition disorders
موضوع	:	اسکیزوفرنی -- بیماران
موضوع	:	Schizophrenics
موضوع	:	حافظه
موضوع	:	Memory
موضوع	:	روانشناسی عصبی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها
موضوع	:	Neuropsychology -- Examivations , questions , etc
موضوع	:	اسکیزوفرنی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها
موضوع	:	Schizophrenia -- Examinations, questions, etc
رده بندی کنگره	:	Q۴۱۲.۷/۹ ن ۱۳۹۷
رده بندی دیویی	:	۸/۶۱۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۱۸۵۵۲۵

نام کتاب	:	نوروسایکولوژی در بیماری‌های اسکیزوفرنی و دوقطبی
نویسنده	:	افشان نیک‌نفس
طراح جلد	:	رضا کاوه
صفحه‌آرا	:	اکرم ملک نژاد
شمار	:	۱۰۰۰
نوبت چاپ	:	۱۳۹۷ اول
قیمت	:	۱۴۵۰۰ تومان
شابک	:	۹۷۸ - ۶۰۰ - ۴۸۲ - ۱۱۴ - ۸

تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، نبش کوچه انوری، پلاک ۲۹

تلفن تماس: ۶۶۴۰۲۷۲۲

WWW.NedayeKarafarin.ir

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار
۱۱	مقدمه
۲۱	فصل اول: نوروسایکولوژی
۲۱	تاریخچه پیدایش آزمون های نوروسایکولوژی
۲۵	اسکیزوفرنی
۲۹	فصل دوم: اختلالات سایکوتیک
۲۹	انواع اختلالات سایکوتیک
۲۹	دوقطبی و اختلالات مربوط
۳۰	انواع اختلال دوقطبی
۳۷	ویژگی های اصلی نارسی ای ترجه
۳۷	نارسای های توجه گزینش
۳۹	نارسای در حفظ توجه
۴۱	نارسای در فراختای توجه
۴۱	نارسای در توجه گردانی
۴۲	عصب روان شناختی توجه
۴۵	فصل سوم: حافظه
۴۶	تعیین محل کارکرد خاص حافظه
۵۰	لوب پیشانی
۵۲	آسیب دیدگی در کارکرد لوب پیشانی
۵۴	نقش دوپامین در کارکرد منطقه پیشانی
۵۴	سروتونین و نوراپی نفرین و آسیب شناسی روانی
۵۷	فصل چهارم: آزمون های نوروسایکولوژی در مورد اختلالات اسکیزوفرنی و دوقطبی
۶۲	پیشینه و توصیف آزمون استروپ در اختلالات روانی
۷۷	پیشینه استفاده از آزمون بنتون
۷۹	پژوهش های آزمون بنتون در اختلالات اسکیزوفرنی، دوقطبی و سایر اختلال های روانی
۸۹	نتایج یک مطالعه بومی
۹۹	منابع و مآخذ

پیشگفتار

از زمان شکل‌گیری علم نوروسایکولوژی تاکنون توجه اصلی معطوف به کارکردهای شناختی بوده است. و اختلال‌های شناختی به‌عنوان بخشی از وجود اختلالات اسکیزوفرنی و دوقطبی مفهوم تازه‌ای نیست. اسکیزوفرنی به‌عنوان بیماری مغزی تلقی می‌شود که کاربرد طبیعی بسیاری از توانایی‌های در شناختی یا نوروسایکولوژیک را در هر فرد دارد. این اختلال‌ها به زیرمجموعه کوچکی از بیماران اسکیزوفرنی محدود نمی‌شوند. بلکه در ۴۰٪ تا ۶۰٪ این بیماران یافت می‌شود. (تالفسون، ۱۹۹۶).

در سالهای اخیر تکنیک‌های تصویربرداری عصبی روشی مستقیم برای سنجش عملکرد مغزی رشد قابل‌توجهی یافته است. استفاده از تکنیک‌ها و رویکردهای بسیار دقیق و پیچیده مانند تصویربرداری عصبی، ارزیابی‌های مستقیم‌تری از آسیب‌شناسی اما مغز فراهم می‌سازد، اما استنباط غیر مستقیم از عملکرد مغز و پیچیدگی و ظرافت بدکاری‌های مغزی بر اساس تظاهر رفتاری و اختلال‌های رفتاری بیماران از طریق آزمون‌های شناختی و نوروسایکولوژی مشخص می‌شود. (لیدن و همکاران، ۱۹۹۶).

تحقیقات نوروسایکولوژی علاوه بر اینکه به‌عنوان چارچوبی در بررسی ارتباط مغز با فعالیت‌های قشر مخ عمل می‌کند به‌مثابه ابزار و وسیله دقیقی برای تعیین محل ضایعه، درمان و توان بخشی بیماران نیز به کار می‌آید. (ترنل، ۱۹۹۲). دو آزمون مهم نوروسایکولوژی عبارتند از: آزمون استروپ و آزمون بنتون.

آزمون استروپ در روان‌شناسی، نمایشی از دخالت در زمان واکنش یک کار است. زمانی که اسم یکرنگ (مانند آبی، سبز یا قرمز) بارنگ دیگری که نشان‌گر نام آن رنگ نیست، چاپ شده باشد (به‌عنوان مثال، کلمه «قرمز» به جای این که با جوهر قرمز رنگ

چاپ شود، با جوهر آبی رنگ چاپ شود)، نام بردن رنگ کلمه، در مقایسه باحالتی که رنگ جوهر و کلمه باهم یکی باشند، زمان بیشتری طول کشیده و با احتمال خطای بالاتری مواجه می‌شود.^[1]

در این آزمایش، بسیاری از افراد در پاسخ به این سؤال که «فلان واژه چه رنگی است؟»، پاسخی اشتباه می‌دهند یا پاسخ صحیح را با کمی تأخیر ارائه می‌دهند. به این گونه که اگر از آن‌ها پرسیده شود که رنگ واژه «قرمز» چگونه است؟ آن‌ها به جای گفتن رنگ، خود واژه را می‌خوانند و پژوهش‌ها نشان داده که این عدم هماهنگی و بروز اشتباه ناشی از سوگیری در توجه است و در افرادی با اضطراب شدید و فوبیا (هراس‌زدگی) و اسکیزوفرنی و دوقطبی بروز اشتباه بیشتر اتفاق می‌افتد.^[2]

اثر استروپ، به نام جان ریدلی استروپ - که این اثر را برای نخستین بار در سال ۱۹۳۵ به انگلیسی و سپس به فارسی ترجمه و نام‌گذاری شده است.

دو الگوی مهم پس‌دهی در آزمون استروپ عبارتند از: تسهیل استروپ یعنی جواب دادن سریع‌تر به حالت خنثی و تداخل استروپ یعنی پاسخگویی کند یا اشتباه در حالت ناهماهنگ است. از طرفی آزمون کلمات رنگی استروپ می‌توان توجه انتخابی، حافظه فعال، میزان مهارت پاسخ، بازداری، نحو واکنش در مواقع بحرانی، زمان واکنش و کارکردهای اجرایی که در ارتباط به ناحیه پره فرونتال است را مورد بررسی قرار داد.

آزمون بنتون یک تست حافظه بینایی است که به صورت انفرادی انجام می‌شود و حافظه بینایی - حرکتی را می‌سنجد. حافظه بینایی، توانایی به یاد نگه‌داری تصاویر دیده شده اطلاق می‌گردد. این نوع حافظه توسط پدیده‌هایی که به یاد یا حتی شنیده می‌شوند فعال می‌گردد. (گلیتمن، ۱۹۹۱ به نقل از مارلی).

در دنیای روان‌پزشکی و روانشناسی بالینی که با بیش از ۳۵۰ عنوان برای توصیف علائم و نشانه‌های بیماری روانی به کار گرفته شده است. متخصصین باتجربه با بخش اعظم این عناوین مواجه شده‌اند؛ اما به ندرت یک روانشناس بالینی و یا یک روان‌پزشک با همه آن‌ها برخورد می‌کند. هم چنان‌که جان نمیا می‌نویسد: روانشناسی علم پیچیدگی پایان‌ناپذیر است و به اندازه طیف رفتار و هیجانات انسان نامحدود و بیکران است و یک نفر قادر به یادگیری تمام این علم نیست. و این

وسعت، باعث افتراق روانشناسی از دیگر شاخه‌های علمی و پزشکی می‌گردد و تنوعی به مجموعه علائم روان‌پزشکی و روانشناسی می‌دهد که قابل قیاس با بحث در مورد وجود و ماهیت نقایص شناختی در بیماران اسکیزوفرنی و دوقطبی از زمان تعریف این اختلال‌ها وجود داشته است نظیر فرایندهای شناختی، به‌طور اعم حافظه انتزاع، فهم گفتار، زبان ادراک، توجه، تمرکز، حل مسئله، تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی را در برمی‌گیرد. (هلم و همکاران ۱۹۹۵).

مطالعات متعدد، اختلال نوروسایکولوژیک در بیماران اسکیزوفرنی و دوقطبی به اثبات رسانده‌اند که شامل نارسایی‌هایی در انتزاع، کارکرد اجرایی، حافظه کلامی و حل مسئله هست که این به علت کارکرد اجرایی، حافظه کلامی و حل مسئله هست که این به علت به‌کارگیری شش پیشانی و گیجگاهی در این بیماران هست. (قاسم‌زاده ۱۳۸۵، به نقل از برمن، دین ۱۹۹۷).